MIELIPIDE

Lähetä mielipidekirjoitus Toivomme napakoita, enintään yhden liuskan pituisia kirjoituksia (alle 2 000 merkkiä välilyönteineen). Julkaisemme kirjoituksen nimimerkillä vain poikkeustilanteessa. Lähetä kirjoitus osoitteeseen lukijalta@maaseuduntulevaisuus.fi tai Maaseudun Tulevaisuus, PL 440, 00101 Helsinki. Liitä mukaan yhteystietosi.

YLIÖ

Kiista nimisuojasta käy kuumana TTIP-neuvotteluissa

EU:n ja Yhdysvaltain välinen kauppaa ja investointeja koskeva kumppanuussopimus (TTIP) tuli neuvottelupöydälle jo kaksi vuotta sitten. Aivan alusta asti EU:ssa käytössä olevat elintarvikkeiden maantieteelliset alkuperämerkinnät ovat olleet eräs neuvottelujen kiistellyimmistä elementeistä.

Yhdysvallat on pyrkinyt tekemään kaikkensa, että ne saataisiin jätettyä mahdollisen sopimuksen ulkopuolelle. Komissio puolestaan pitää alkuperämerkintäsuojan sisällyttämistä EU:n kauppasopimuksiin erittäin tärkeänä.

Maantieteellistä alkuperämerkintää käytetään EU:ssa tuotteissa, jotka tulevat tietyltä alueelta ja joilla on tämän alkuperän ansiosta erityisiä ominaisuuksia tai erityisen hyvä maine. Kysymys on perinteisistä tuotteista, joita tietyt alueet ovat tuottaneet sukupolvien ajan ja jotka ovat saavuttaneet markkinoilla arvostusta erityisten ominaisuuksiensa ansiosta.

Suojattujen elintarvikkeiden määrä on Suomessa vain 10, mutta kaikkiaan EU:n nimisuojan piirissä tällä hetkellä jo lähes 1 300 elintarviketta ja 1 750 viiniä. EU-maista Italialla on eniten suojattuja tuotteita, 274 elintarviketta ja 603 viiniä. Ranskassa vastaavat luvut ovat 222 ja 451.

EU:n ja Kanadan välille lokakuussa 2013 syntyneen kauppasopimuksen nojalla Kanada suostui tunnustamaan ja pitämään suojattuina EU:n alkuperämerkinnän piirissä olevat elintarvikkeet.

Tästä tuli ensimmäinen kerta, että EU:n nimisuojausjärjestelmä otettiin käyttöön rinnan perinteisen tavaramerkkien suojajärjestelmän kanssa. Kanada tarjoaa EU-tasoisen tekijänoikeussuojan kaikkiaan 145 elintarvikkeelle, joita EU vie tällä hetkellä maahan.

EU on ilmaissut toiveen, että Kanada-sopimus voisi toimia myös Yhdysvaltain kanssa solmittavan sopimuksen mallina. Yhdysvaltain elintarviketeollisuus on kuitenkin ollut erittäin kriittinen tämän lähestymistavan suhteen. Myös senaatin ja alahuoneen edustajien muodostama ryhmä on vaatinut Yhdysvaltain neuvottelijoita torjumaan EU:n vaatimukset.

Yhdysvallat kokee EU:n yrittävän omia takaisin tiettyjä tuotenimiä, joita on tuotettu muissa maissa jo useita vuosia. Yhdysvaltalaiset vastustavat erityisesti unionin halua suojella joitakin erittäin yleisiä tuotenimiä, kuten Feta, Parmesan, Munster ja Gorgonzola.

Yksi syy Euroopan ja Yhdysvaltain välisiin erimielisyyksiin on ero käsityksissä siitä, mistä aito tuote muodostuu. Euroopassa vallitseva teoria painottaa aluetta. Katsotaan, että maantieteellisellä alueella on tietty ominaislaatu, mihin perustuu maantieteellisten nimitysten tiukka valvonta.

Näin ollen jokainen, jolla on oikean rotuisia lampaita, voi tehdä Roquefort-juustoa

> Suojattujen elintarvikkeiden määrä Suomessa on vain 10. Koko EU:ssa nimisuojan piirissä on lähes 1 300 elintarviketta.

olettaen, että ne sijaitsevat siinä osassa Ranskaa, missä tuo juusto tehdään. Kukaan ei toisaalta voi tehdä juustoa ja kutsua sitä Roquefortiksi, vaikka hän valmistaisi sitä täysin identtisellä prosessilla, joka on kuvattu roquefort-juuston määritelmässä.

Yhdysvalloissa sitä vastoin tuotenimien katsotaan yleisesti liittyvän immateriaalioikeuksiin. Yhdysvallat vastustaakin voimakkaasti yliampuvaksi katsomaansa EU:n lähestymistapaa rajoittaa yleisten, geneeristen tuotenimien käyttöä sekä väitettä, että nämä tuotteet voisivat tulla ainoastaan tietyiltä Euroopan alueilta. Yhdysvaltain mukaan tämä estää kilpailua ja tarjoaa kaupallisia etuja pelkästään eurooppalaisille tuottajille.

Eurooppalaiset sidosryhmät pitävät alkuperäsuojamerkintöjen sisällyttämistä kauppasopimukseen kuitenkin hyvin olennaisena.

Heidän väitteensä on, että eurooppalaisen laadun, eli korkean lisäarvon tuotteiden täytyy päästä suojattuina Yhdysvaltain markkinoille, mikäli Euroopan maataloussektorin halutaan selviävän suhteellisen vahingoittumattomana kauppasopimuksen mahdollisesta voimaantulosta.

Maantieteelliset alkuperämerkinnät edustavat 30 prosenttia EU:n elintarvikeviennistä Yhdysvaltoihin, mikä tarkoittaa euroissa mitaten 3,4 miljardia.

Euroopan patenttiviraston tekemän tuoreen tutkimuksen mukaan jopa 35 prosenttia Euroopan työpaikoista on riippuvaisia immateriaalioikeuksista kuten patenteista, tavaramerkeistä, designista, tekijänoikeuksista ja maantieteellisistä merkinnöistä.

Mahdollisuus suojata elintarvikkeet maantieteellisillä merkinnöillä transatlanttisessa kaupassa vahvistaisikin unionin asemia puolustaa omaa maataloutta ja elintarviketeollisuuttaan.

Neuvotteluosapuolten näkemysten ollessa täysin eri linjoilla ja molempien pitäessä tiukasti kiinni omista kannoistaan, on erittäin vaikea ennakoida, minkälainen kompromissi merkinnöistä on mahdollista saavuttaa.

Kiistan ratkaiseminen onkin epäilemättä yksi TTIP-sopimuksen vaikeimmista asioista.

Ellen Huan-Niemi
Jyrki Niemi
Huan-Niemi on vanhempi tutkija ja Niemi maatalouspolitiikan professori Luonnonvarakeskuksessa.

Tekstiilejä on ryhdyttävä hyödyntämään

Tekstiilien hyötykäyttöön olisi nyt lähdettävä panostamaan, koska vuodenvaihteessa astuva lakikin meidät siihen velvoittaa.

Kierrätyskeskukset ja kirpputorit ovat tehneet jo vuosia hyvää työtä erilaisten tavaroiden kierrättämisessä. Olisi oikein, että myös kaikki mahdollinen tekstiilijätekin hyödynnettäisiin raaka-aineena.

Mutta kuka tai mikä taho on lopulta vastuussa tekstiilijätteen hyödyntämisessä?

Tekstiilien hyödyntäminen energiana on yksi vaihtoehto, mutta se on hyvän raaka-aineen suoranaista tuhlaamista.

Tekstiilien kierrättäminen sellaisenaan ja tekstiilijätteen hyödyntäminen ovat eri asioita. Maahamme olisi perustettava myös tekstiilijätteen vastaanottopaikka, aivan niin kuin muillekin jätteille. Meillä ei ole varaa pelkästään polttaa vielä hyötykäyttöön kelpaavaa tekstiilijätettä.

Onhan paljon myös muita jätemateriaaleja, joita voisimme hyödyntää. Tällaisia ovat esimerkiksi rakennusjätteenä syntyvä puumateriaali ja huonekaluista syntyvä puujäte.

Kaikenlaisen hyötykäyttöön soveltuvan jätteen hyödyntäminen lisäisi myös kipeästi tarvitsemaamme työllisyyttä. Valtiovallan olisi nyt suunnattava varoja jätteiden hyödyntämiseen, ja sen myötä myös ihmisten työllistymiseen ja hyvinvointiin.

Työllistyminen lisäisi myös ihmisen hyvinvointia, minkä me jokainen tiedämme.

Voisimmeko ottaa mallia muista maista? Miten muualla maailmassa hyödynnetään hyötykäyttöön soveltuvia jätemateriaaleja?

Pitkäaikaistyöttömien määrä ei ota laantuakseen, he tarvitsisivat työtä ja toimeentuloa, me emme saa unohtaa ja jättää heitä oman onnensa nojaan.

Jätteiden hyödyntäminen toisi maahamme kokonaan uuden kestävän kehityksen työllistämisen mallin.

Birgitta Wulf-Luhtanen
Kemiönsaari

LUKIJAN KUVA

HELENA OKKONEN

Kun aurinko Losovaaran taakse laski

”Iltalypsy meinasi unohtua, kun taivas tarjosi aivan uskomattoman hienon värisinfonian”, **Helena Okkonen** kertoo. Kaikki tapahtui muutaman minuutin sisällä auringon laskiessa Losovaaran taa Sotkamon Parkualla.

Lähetä kuva
Toivomme kuvia, joiden taustalla on tarina. Lähetä kuvaehdokkaasi osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Liitä mukaan yhteystietosi ja lyhyt kertomus kuvan tapahtumista. Julkaistuista kuvista maksamme palkkion.

Muistoja jatkosodan jälkeisen perhe-elämän iloista ja suruista

Toisen maailmansodan päättymisestä on jo 70 vuotta, mutta yhä sota vaikuttaa suomalaisperheiden elämässä. Sota elää paitsi perheiden ja sukujen sisällä kerrottavien tarinoiden muodossa, myös sodan muovaamien henkilöhistorioiden, perhesuhteiden ja vanhemmuuden mallien välityksellä.

Lapsenlasten kanssa leikkiminen voi herättää isovanhemmat pohtimaan, miten sodanjälkeinen lapsuus vaikutti heidän omaan kasvuunsa ja kehitykseensä kasvattajina.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) järjestämässä *Perheissä jatkunut sota?* -keruussa ollaan kiinnostuneita jatkosodan päättymisen jälkeisen perhe-elämän muistoista, niin omakohtaisista kuin sukulaisilta kuulluista.

Kirjoitukset tallennetaan tutkijoiden käyttöön SKS:n arkistoon.

Jatkosodan päättyminen toi suomalaisperheet yhteen, mutta kodista ei tullut välttämättä rauhan tyyssijaa. Rintamalta palasi ahtaisiin asuntoihin tuhansia miehiä, joiden sopeutuminen siviili- ja perhe-elämään oli kivuliasta.

Vaikka yhteen paluuta odotettiin, toi se mukanaan myös haasteita.

Monien erovuosien jälkeen perheenjäsenten ei aina ollut helppoa mukautua yhteisen elämän vaatimuksiin, toisten vierauteen ja kenties muuttuneeseen käytökseen.

Viinasta tuli monen sodasta palanneen miehen uusi, usein ystäväksi naamioitunut, vihollinen.

Kun yhteiskunnan päähuomio oli taloudellisessa jälleenrakentamisessa, saivat perheet ottaa vastuun sodan henkisten vaurioiden kantamisesta.

Suomalaisperheillä ja niiden jäsenillä oli kuitenkin hyvin erilaisia valmiuksia ja voimavaroja haasteiden kohtaamiseen. Ajoittain isät, äidit ja lapset saivat kannettavakseen liian suuria taakkoja.

Kerro meille muistoja, jotka täydentävät ymmärtämystämme sodan päättymisen jälkeisten perhe-elämän haasteiden kestosta, kirjosta ja ihmisten jaksamisen rajoista.

Keruu liittyy laajempaan, Suomen akatemian rahoittamaan tutkimushankkeeseen, jossa tutkitaan, miten sotaan liittyviä perhe-elämän ongelmia käsiteltiin ja työstettiin niin perheiden sisällä kuin laajemmissa tukiverkostoissa.

Tarkemmat vastausohjeet löytyvät sivustolta www.finlit.fi/keruut

Antti Malinen
Tutkijatohtori
Jyväskylän yliopisto

Suomalaisten soijasoppa

Euroopan suurimman soijatehtaan piti olla elintarvikejalostuksen riemuvoitto ja rahantekokone. Joukko arvovaltaisia ja kokeneita sijoittajia mukana eläkeyhtiö Varma ja pankkikonsernit Nordea ja Pohjola olivat takaamassa Uudellekaupungille uutta ylpeyden aihetta mersutuotannon jatkoksi. Lento oli lyhyt ja päättyi mahalaskuun. Kuinka tässä näin kävi?

Vuonna 1998 skotlantilaiset B. Agrawalla ja A. Agrawalla olivat päättäneet sijoittaa uusimman soijatehtaansa Satakuntaan Poriin tai Raumalle. Intialaista sukua olevat soijatehtailijat omistivat yhden kolmesta eurooppalaisesta soijatehtaasta Skotlannin länsiosassa.

Suunnitelmien parhaaksi sijoituspaikaksi osoittautui Pori, jolla oli etunaan syväsatama ja lisäksi Nesteeltä oli vapautumassa syväsataman tankkikapasiteetti. Hanke edellytti perusraaka-aineen, soijapapujen ostoa kilpailukykyiseen hintaan maailmanmarkkinoilta ja kuljetusta suurissa tankkereissa syväsatamaan.

Jalosteista, öljystä ja rehusta merkittävä osa olisi viety Venäjälle. Hanke kariutui kauppa- ja teollisuusministeriön kielteiseen kantaan rahoitustuen osalta.

Hanke olisi ollut kannattava, olivathan sen takana soijan valmistuksen ammattilaiset syntyperäiset intialaiset ja ajankohta oikea.

Myös tehtaan koko oli järkevästi harkittu tukeutuen Skotlannin tuotantolaitoksen osaamiseen ja markkinointiin.

Kasvussa olivat Euroopan ja Venäjän markkinat, jotka ennakoivat jo silloin soijapohjaisille tuotteille kovaa kysyntää. Isä ja poika Agrawallin soijatehdas Skotlannissa takoo tänäkin päivänä hyvää tulosta.

Kyseisten tapausten pohjalta voikin kysyä, voisiko kolmas kerta toden sanoa ja voisiko soijatehdas menestyä Suomessa.

Jo vuonna 1998 kävi selväksi, että amerikkalaiset hallitsevat soijan tuotantoa ja valmistusta maailman laajuisesti. Jo se, että Euroopassa on vain muutama soijaa jalostavaa tehdasta, kertoo niiden vaikeudesta hankkia raaka-ainetta amerikkalaisten hallitsemilta markkinoilta.

Soijavalmisteiden kannattavuus perustuukin edulliseen soijapapujen tai rouheen hintaan eli tuotannon jalostuksen lisäarvo on alhainen. Soijan jyrkkä hinnan nousu olisi ollutkin kohtalokasta Uudenkaupungin mammuttitehtaalle ja sen kannattavuudelle.

Soijapapujen tuotanto tuhoaa myös alkuperäisväestön alueita ja ympäristöä ja on eettisesti arveluttavaa.

Vaikka soijalla myönnetäänkin olevan erinomaisia terveysvaikutuksia muihin öljypohjaisiin kasveihin verrattuna, ei sen käytöllä esimerkiksi kalojen rehuna olekaan pelkkiä myönteisiä vaikutuksia. Soijarehulla kasvatetuissa kaloissa terveellisten öljyjen osuus on pudonnut 50 prosentilla verrattuna kala- ja äyriäisravinnolla kasvatettuihin kaloihin verrattuna.

Mielestäni Suomessa olisikin järkevämpää panostaa kotimaisten öljykasvien rypsin, rapsin ja härkäpavun viljelyyn ja jalostukseen. Maassamme on runsaasti vajaa käytössä olevaan peltoalaa, joka saadaan näin tuottavaan käyttöön.

Oman maan tuottamaan raaka-aineeseen on hyvä tukeutua ja sen hintakehitys on meidän omissa käsissä. Hyvänä esimerkkinä kotimaisen raaka-aineen arvosta ovat Rauman ja Oulun mäntyöljytehtaat. Niissä jalostuu suomalainen puu monikäyttöiseksi raaka-aineeksi ja jatkojalosteeksi.

Siitä syntyy myös kotimainen autojen polttoaine. Eihän meidän kannata lähteä merta edemmäs kalaan.

Paavo Kajander
Pori

VERKOSSA SANOTTUA

Viljelijöiden viljalaivalle taputettiin verkossa

MT kertoi perjantaina (6.11.), että heikkoon tuottajahintaan kyllästyneet viljelijät päättivät viedä vehnänsä ulkomaille ihan itse. Asialla ovat ruotsinkieliset tuottajajärjestöt SLC ja NSP, kohteena Keski-Eurooppa ja tuloksena se, että kotimaiset viljanostajat tarkistivat hintojaan heti.
Lukijat olivat MT:n Facebook-sivulla niin innoissaan, että taputukset voi melkein kuulla.

Hyvä hyvä! Lisää tälläistä viljelijöiden ja myös karjankasvattajien omaa myyntiä; saadaan lisää kilpailua ja parempia hintojakin toivottavasti.
Sanna Naukkarinen Pires

Esimerkillistä toimintaa! Näitä ”underground” toimijoita tarvitaan mahdollisimman paljon.
Olli-Pekka Ruponen

Aktiivisuus palkitaan!
Petri Alanen

Esimerkillistä toimintaa! Vielä kun suomenkielinenkin järjestö saisi aikaan tällaisia todellisia toimia.
Mikko Uotila

Tässä maassa ei arvosteta kuin kartelleita, hyvä viljeliät.
Tapani Viik

Useampi tälläinen viljelijöiden viljapooli, niin saisimme Suomen hintatason edes kohtuulliselle Eurooppalaiselle tasolle.
Antti Arminen

Tällaisen toiminnan järkevyys on ihan muualla kuin siinä, saako viljatonnista kympin enemmän vai ei.
Teemu Kiukainen

Vihdoinkin viljelijät toimivat kuten yrittäjät.
Toni Matsi

Tuottajahinnat markkinoiden armoille, niin hinnat nousisivat!
Tapani Valtakari

Ehkä myös teuraaksi menevät pitäisi myydä ulkomaille. Suomessa todella surkeat hinnat. Lehmästä saisi n. 300 e enemmän Ruotsissa. Eläinystävällistä? Ei! Mutta kohta ei vaihtoehtoja.
Malena Haddas

Tuet on pienemmät täällä Ruotsissa, siksi ehkä hinta on parempi. Suomessa ei maatalous ole markkinataloutta yhtä paljon kuin täällä.
Asko Matikainen

Mua on kehotettu välttämään S-ryhmää. Halpuutus maksatettiin viljelijöillä ja tuottajilla. Hyvä viljelijät, teidänkin kuuluu saada elantonne.
Raimo Laitila

Miksi keskusliikkeet ja valtio polkee kotimaista maatalostuotantoa ja teollisuutta suosimalla ulkomaisia tuotteita ja saasteisia huonoja massaelintarvikkeita ja tuotteita.
Jorma Jylänki

Tätä tarvitaan lisää, muuten ei kaupalle tule tarvetta kehittää toimintaansa niin, että muutkin toimijat saisivat osansa arvoketjussa.
Tapio Hyvonen

Viljapuolelle tarvitaan myös eräänlainen Valio, viljelijöiden omistama yritys joka jakaa tuloksensa viljelijöille.
Keijo Komu

Kommentoi juttuja
osoitteessa facebook.com/maaseuduntulevaisuus

TEKSTIVIESTIT

Kiitos, Susanna!

Susanna Koski on aivan loistava (MT 4.11.). Ravinnevalumien todistaminen tukkeutuneella lannoitevantaalla oli suorastaan nerokas, kiitos tuestasi.
T. Maajussi

Vieras sika

Ammattilainen (2.11.), muista sanonta ”lyödä kuin vierasta sikaa”. Ei sinullekaan ole hällä väliä, miten elukka elää tai teurastetaan, vai onko?
Ruokailija

Dieselpäästöt

Mistä tämä dieselin mustamaalaus? Ovatko päästörajat jo liian tiukat? Kulutus kasvaa, koneet eivät kestä. Tutkiiko kukaan asian toista puolta?
Ei nimimerkkiä

Miksi MT hakee aina uusia lööppejä dieselpäästöistä? Enää ei tarvita yhtään lisää valvontaa. Tutkikaa vaikka välillä ovatko päästövaatimukset realistisia.
Ei nimimerkkiä

Ei sonnin syy

Ei ollut sonnin pieru, joka ilmastonmuutoksen aiheutti. Olikin pyhän peltilehmän päästöt sen takana. On hyvä mieli kun tietää tekevänsä oikein.
Luomujussi

Kinkkueurot

MTK tilittää kinkkueurot tuottajille. Saako ne myös ei-jäsenet?
Ei nimimerkkiä

Vakuutukset

Ei toimi lakisääteiset maatalouden tukiverkot, Myel ja lt-vakuutus, joiden pitäisi olla viljelijän turvaksi. Miksi pitää maksaa vakuutusmaksuja?
Turhaa?

Vastuullista

Paikat, joissa on tapahtunut eläinsuojelurikoksia, pitää laittaa kuntoon. Suurin osa maatiloista on vastuullisia, eläimiä rakastavine ihmisineen.
Kohtuus

Tilakoko

Maassamme on myös päätoimisia pientiloja sekä varsinkin sivutoimisia suurtiloja.
Unohtuiko nämä?

Puun hinta

Kertokaa puuherrat hinta tehtaan portille, ostohintoineen, kuljetuskuluineen ja veroineen kuutiota kohden. Niin kotimaan kuin Venäjän hinnat. Kiitos.
Halonhakkaaja

Ihmisarvo

Viljelijöiden ihmisarvo on aina laskettu hehtaarien ja konepeltien kiiltävyyden mukaan. Nyt asia painettiin lehteen.
Ei yllätys

Fosfori-selitykset

Tulipa taas fosforista ’asiantuntijoilta’ yhtä pitkää ku leviää tekstiä. Yli 20 vuotta on fosforia alilannoitettu. Jossain kohtaa se eläimeltä vaan loppuu
Ei nimimerkkiä

Huoli nuorista

Tapaan työssäni paljon nuoria. Osa heistä jäyttäytyy tahallaan tukien varaan.
Ei nimimerkkiä